

“NOQU KALOU, NOQU KALOU, KO NI SA BIUTI AU E NA VUKU NI CAVA?”

(Vunau ka solia ko Rev. Dr. I.S.Tuwere ena dua na lotu kaburaki mai Viti)

Vola Tabu :

<i>Maciu</i>	<i>27:35-39</i>
<i>Same</i>	<i>22:1-5</i>
<i>I Koronica</i>	<i>1:17-31</i>

Na nona qaqi ni masu na daunisame. Na nona domo ni tagi. Sa mai vakayagatako ko Jisu Karisito ena nona rube toka ena Kauveilatai, ka mai soqona kina ko koya na domo ni tagi kece sara e vuravura, mai liu me yacova mai edaidai, me nona. Me nona qaqi ni masu. Me nona domo ni tagi vua na Kalou na Tamana.

A sega ni vakatakilakila ni mate nei Jisu na kauveilatai mai na kena ivakatekivu, me vaka sa kilai levu edaidai. Ni cavuti na kauveilatai edaidai, sa totolo sara na noda sema ki na mate nei Jisu. A sega ni vaka kina mai na kena ivakatekivu. E basika na kauveilatai ena itovo kei na ivakarau ni nodra bula na veimatamatata e vuqa, ka levu sara na kena ibalebale vei ira. Vei ira na Jiu ena gauna nei Jisu, sa kilai se vakatokai na iotioti ni matanivola e na nodra vosa (alphabet) me ‘kauveilatai’.

Na yaca ni otioti ni matanivola oqo ena vosa vaka-Iperiu, na ‘Tau’. E kena ibulibuli e vaka toka na kauveilatai ka vakalakala vakalailai. Vei ira gona na Jiu, na matanivola oqo e sega walega ni matanivola, ia, sa ivakatakilakila ni nona taukeni edua mai vua na Kalou. Sa sega ni nona vakaikoya ga, ia, sa nona na Kalou. A ivakatakilakila ni veivutuni; kei na nona veikaroni se veimaroroi na Kalou. Era dau vola e yadredra ka maroroya na kena ivakatakarakara eso ena veivanua digitaki. Eda rogoca ena iVola Tabu Vou ni vakavoqatako Jisu na ka oqo ena so na nona vosa me vaka na,

*“Okoya sa via muri au me kakua ni muria na lomana
me colata ga na nona kauveilatai, ka muri au.”
(Mariika 8:34).*

"Noqu Kalou, noqu Kalou ko ni sa biuti au ena vuku ni cava?" E wase vakarua na qaqa ni masu oqo mai na ivola ni Same. Na imatai sa ikoya na lele se tagi ni domona edua ka biu tu me tu duadua. Me rarawa se yaluma duadua. Segi ni dua e rau wasea vata na yaluma oqo - **KO NI SA BIUTI AU ENA VUKU NI CAVA?**

Sa mai vakayagataka na Turaga na qaqa ni masu oqo me nona. Me nona domo ni tagi kei na lele ka me vakamacalataka na nona biu laivi se vakalaivi me rarawa duadua mai na kauveilatai. Sa domo ni tagi ka tukuna se vakamacalataka na kauveilatai. Sa dusia vakamatata sara vei keda ni Kauveilatai sa nona duadua na Karisito. Ena sega ni dua tale na mate se na soli bula me tautauvata kaya, mai liu me yacova ni tini na vuravura. Ka sa ikoya duaduaga na sala oqo sa basika ki na Bula, ka vakavuna se vakabasikataka na Bula. Ena sega ni duatani tale na sala.

*"Koi au na sala, na Dina kei na Bula.
Sa sega ni torovi tamaqu rawa edua, ena vukuqu ga.
(Joni 14:6).*

*"Sa sega na nona loloma edua na tamata me
uasivi cake ena ka oqo, me solia na nona
bula ena vukudra na wekana."
(Joni 15:13)*

*"Au sa lako mai me rawa vei ira na Bula,
ia me rawa vakalevu sara"
(Joni 10:10).*

Na vosa 'BIUTI AU' – Ko ni sa biuti au ena vuku ni cava? - sa koto kina edua na iwase levu ni bula edaidai e vuravura tauoko. Sa taura cake na turaga na wase ni bula oqori ka tataunaka vua na Tamana mai na Kauveilatai. Sa dusi koya na parofita ko Aisea ena vuku ni tikina oqo:

*"Era sa beci ko ya ka biuta ko ira na tamata. Sa tamata e
daurarawa na lomana, ka sa dau kila-ka rarawa,
ka sa vaka edua eda sa tabonaka na matada mai vei koya.
Sa beci ka da sega ni dokai koya."
(Aisea 53:3).*

Sa dua na iwase levu ni bula edaidai sa tukuni se vakamacalataki ena vosa oqo BIUTI AU. Na veivuvale kavoro. Biu tu mai o tina me qaravi iratou duadua na gone. Eso, e biu tu mai o tama kei iratou na gone, lako o tina. Na nodra biu tu na gone ena dela ni veilecayaki.

Na bula ni biu laivi e sega ni bula rawarawa. E titobu na kena dredre kei na rarawa ka sotavi kina. Eda sotava ena veivanua kecega. Ena sasaga ni vuli, ni balavu na gauna ni vuli qai sega na cakacaka e muri. Era sotava e lewe vuqa ni ra biu tani se biu laivi ni oti edua na veitokani balavu. Sotava na iApositolo ko Paula ena nodrau veitokani vakabalavu kei Timasa :

"sa biuti au ko Timasa ni sa lomani vuravura"
(II Timoci 4:10)

Sa taura cake na bula ni "biu laivi" oqo na Karisito me nona, tataunaka vei Tamana ena dela ni rarawa ni yagona. Ka sa ikoya duadua ga na ivakavakacegu ka sa isau ni taro ni bula biu laivi ni vuravura oqo. Ena sega tale ni dua.

Vei kemuni na wekaqu ka weka ni Kalou, ko ni tiko ena lotu oqo se koni vakarorogo tiko mai, ko ni sotava tiko na bula dredre oqo ni biu duadua tu se biu laivi, ko ni sa nanumi ena nona masu oqo na Turaga, ka tagi kina vua na Tamana ena vukumuni : **"Ko ni sa biuti au ena vuku ni cava?"** Na nomuni biu laivi sa nona biu laivi talega. Na nomuni tagi sa nona tagi talega. Na nomuni rarawa-yaluma sa nona talega. Ko ni sa sega ni bula duadua. Sa golevi iko mai na Turaga ka nanumi iko ena domo ni nona masu oqo vua na Kalou ka Tamana talega. Mo kakua ni ko nanuma tale tiko ni ko tiko duadua se sotava duadua na bula dredre oqori. Io mo golevi Koya mo raica rawa kina na dina ni loloma levu oqo. Kakua ni gole tani tale ni ko sotava na dredre ni bula.

Eso era rogoca na domo ni masu se tagi oqo ni Turaga - 'Ko ni sa biuti au ena vuku ni cava?' e ra vakadewataka me domo ni vakatitiqa. Na domona edua sa vakabekataka na nona sa bula na Kalou ka lewa tikoga na nona vuravura. Na domo ni leqa. A cava ka vosa cake kina na Turaga ena vakatarotaro? Sa evei na Kalou ena loma ni yaluma kei na rarawa oqo? A cava e sega ni cakava kina edua na ka? Me vagalalataka kina na luvena duabau mai na Kauveilatai? A cava e sega ni vosa cake mai kina me rogoci na domona ena gauna dredre oqo? A cava e galu vakabalavu kina na Kalou na Tamana? Oqo eso na taro bibi ka da taroga tale tikoga ena noda bula ena veisiga.

Ia sa sega ni domo ni vakatitiqa. Sa sega ni vakabekataki kina na nona sa bula na Kalou, ka lewa tiko na nona vuravura. Sa vakamacalataki ga na titobu kei na rabailevu ni loloma ka kunei duadua ena loma ni vuvale Vakalou.

Na veikilai kei na veilomani ni Kalou na Tama kei na Kalou na Luvena sa ka e ka **vakaoti**. Na kena vakaoti sa sega kina ni dredre me veibaleyaki ki na yasa ni bula kecega ka bula kina na vuravura kei na veika bula kecega ka okati kina oi keda na tamata. Ki na yasana imawi se ki na imatau, ki na vanua cecere se ki na vanua titobu. Sa ubia na veiyasa ni bula kecega oqo na loloma levu ni Kalou. Kaya na i Apositolo ko Paula :

*"Ni'u sa kila vakaidina, ni na sega ni rawata na mate,
se na bula, se ko ira na agilos, se ko ira sa liu, se ko
ira sa kaukauwa, se na veika sa yaco edaidai, se na veika
ena yaco mai muri, se na ka cecere se na ka titobu,
se duatani na ka me tawasei keda mai na loloma ni Kalou
sa yaco ena vuku i Karisito Jisu na noda turaga."*

(Roma 8:38-39)

Na loloma nei Tama ki vua na Luvena sa ka vakaoti. Na isema ni veikilai kei na veilomani vakaoti oqo sa rawa ga me vakatokai me Yalo Tabu se Yalo ni Kalou. Na rarawa nei Luvena sa rarawa talega nei Tamana. Sa kila na Tamana na veika kecega e sotava na Luvena. Sa nodrau vata ka maroroya na loma ni nodratou vuvale va-Kalou. Na loma ni vale ka ivurevure se idavedave ni kena vakabulai na vuravura.

Sa sega kina ni domo ni leqa se vakatitiqa na qaqi ni masu oqo nei Jisu mai na kauveilatai. Sa vakavoqataka ga kina ko Jisu na loloma levu ni Kalou ka bese ni laivi keda. Eda sa lomani me rawa ni da vakabulai. Segi walega meda vakabulai. Eda sa lomani me rawa nida veisau ka me kunei na veisau oqo ena noda bula. Mai na butobuto ki na rarama. Mai na ca ki na vinaka. Meda kakua ni da vaqara tikoga meda lomani ka sega ni kunei na veisau oqori ena noda bula. Ena sega ni totaka na Kakou na bula ka vaka tu 'o ya.

Nai karua ni wase ni qaqi ni masu oqo sai koya na vakabauta ka sega ni yavalati rawa : **NOQU KALOU, NOQU KALOU**.

Ni vaqara na Daunisame me tautauri rawa ki na dua na ka ena lomaloma ni nona yaluma kei na rarawa - *Ko ni sa biuti au ena vuku ni cava?* Sa qai laki taura rawa edua na isema ka vakadeitaki koya kina. Sa sega ni beataka na Kalou. Sa sega ni vakatitiqataki koya vakalailai. Ia sa rai lesu ka raica na veiserekni Kalou mai Ijipita mai na vale ni veivakabobulataki. Na nona veimaroroi ena loma ni veikau. Na nona veivakani kei na nona veivagunuvi kina.

Ni raica ka vakananuma na veika oqori sa caka oti, sa dolavi vou tale na nona bula ka curu na rarama kei na veivakavoui ni Kalou. Ka vaka e vakila ko koya ni

butuka yani edua na dela ni vatu vinaka ka vakadeitaki koya kina. Ena lomaloma ni nona yaluma kei na vakatarotaro, ‘ko ni sa biuti au ena vuku ni cava?’ sa koto talega kina na dei ni nona vakabauta kei na nona nuitaka na Kalou : “Noqu Kalou, Noqu Kalou”. Ka sa vakadeitaka kina vei keda na isema ni Kalou kei na kila-ka-rarawa.

Na Kalou, na Kauveilatai...na Kauveilatai na Kalou. O koya e sega ni se sotava na nona kauveilatai, ena nona bula, e sega ni se sotava na Kalou. Erau se bera ni sota. Ka sa ikoya duadua ga na Kau oqo, kei na kena sala, ka sega ni dua tale sa vakaduiduitaki rawa kina na ka ka Vakarisito mai na ka ka sega ni Vakarisito. Na kauveilatai duadua, e rawa ni cakava na ka oqo.

“Noqu Kalou, Noqu Kalou” ni gauna dredre, ka voli dredre na kena ka voqa koto oqo mai na Kauveilatai. Ia ka sa ikoya duaduaga na domo oqo, “Noqu Kalou, noqu Kalou” meda Vakalou kina. Sa uto ni lotu; na kena vakabauta kei na kena cakacaka, o ya ni sa rawa mo tusanaka ena yalomu dina tauoko ni Kalou sa **nomu** Kalou. Ia me nomu Kalou ena gauna tauoko; gauna vinaka kei na gauna ca; gauna rawarawa kei na gauna dredre; vutuniyau se dravudravua, marau se rarawa.

Me kakua ni “Noqu Kalou, Noqu Kalou” voli rawarawa. Noqu Kalou tikoga ni gauna rawarawa. Ni toro mai na gauna dredre sa yali tale. Oqori e sega ni qaqa ni masu ni Turaga – “Ko ni sa biuti au ena vuku ni cava? Noqu Kalou, Noqu Kalou.” Me kakua ni qaqa ni masu walega ni tiko leqa ka voli rawarawa (*cheap grace*).

Sa levu na “Noqu Kalou, noqu Kalou” isau rawarawa sa tu edaidai e Viti kei vuravura. E sega ni ka dina. Sa vaka na kena kaburaki na sore ni kau ena tutu ni sala, lako mai na manumanu vuka, era tomika ka kauta; se na dela ni vatu - tubu cake, ia, ni katakata mai na siga sa raqosa tale vakatotolo. Se ena vanua rugurugua, sa tubu gogo ka mate sara.

Vei kemuni na turaga kei na marama ko ni tu tiko ena Veidigidigi Levu sa voleka mai, koni vaqara mai na domo ni Kalou kei na veitokoni ni nona lotu. Moni cavuta vinaka tiko na qaqa ni masu oqo, “Noqu Kalou, noqu Kalou” ena gauna oqo kei na gauna talega sa na macala mai kina na Veidigidigi; koni vakabau se ko ni lutu.

Sa sega walega ni qaqa ni masu eda sa vakasama tiko kina oqo. Ia, na “Karisito, okoya na kaukauwa ni Kalou (*power-dynamics*) kei na vuku ni Kalou”, me vaka ka vosa tiko kina na i Apositolo ko Paula. Na kauveilatai okoya ka ra tarabe tiko kina na Jiu, sai ira era kena dau na Lotu kei na Lawa, e rua na kaukauwa lelevu mai liu me yacova mai edaidai. Era tarabe tauoko tikoga ena Kauveilatai. Sa ka

lilia talega vei ira na kai Kirisi, o ira na vuku ni vuravura oqo. Na Karisito na kaukauwa kei na Vuku ni Kalou.

*"Ni sa ka vuku na sesewa ni Kalou ka
sa uasivi vei ira na tamata; sa kaukauwa na
malumalumu ni Kalou me uasivi vei ira na tamata"
(I Koronica 1:25).*

E na itukutuku oqo ni Kauveilatai kei na qaqa ni masu i Jisu Karisito, ka voqa kina. Sa golevi keda mai kina na Kalou. Me tavaki keda ka dolava vou tale kina na noda bula edaidai. Me curu kina, tuvalaka vou tale na nomu bula. Veisautaka. Vakararamataka. Vakadeitaka ka Vakasavasavataka.

Kakua ni gole tani. Sa golevi iko mai. Gole Vua ena nona masu ka me nomu talega :

*Noqu Kalou, noqu Kalou
Ko ni sa biutu au ena vuku ni cava?*

Me ceguva ka vakalouugatataka na Kalou na Nona Vosa.

Emeni.
